

Володимир МАТІЯШ

здобувач вищої освіти доктор філософії

спеціальності «Менеджмент»

Науковий керівник: **Цвігун І.А.**,

докт. екон. наук, професор, завідувач кафедри обліку,

оподаткування та технологій електронного бізнесу

ЗВО «ПДУ»,

м. Кам'янець-Подільський

СКЛАДОВІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Для забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств необхідно підтримувати такі принципи, як збалансоване економічне зростання, раціональне використання ресурсів та відповідне ставлення до екологічних систем. Концептуальні засади сталого розвитку передбачають впровадження екологічних технологій у господарську діяльність, підвищення рівня життя населення, а також інноваційних принципів, які має використовуватися соціальна діяльність.

Розглядаючи сталий розвиток як оновлений концепт національного господарювання, варто зауважити, що він повинен забезпечувати оптимальне використання наявних ресурсів за модернізації економічної діяльності в кризових умовах [3, с.88].

Організаційно-економічні засади управління сталим розвитком аграрних підприємств включають в себе комплекс заходів, спрямованих на забезпечення сталості та розвитку підприємств з урахуванням природних та економічних обмежень. До основних засад управління сталим розвитком аграрних підприємств можна віднести наступні:

1. Економічна ефективність: Сталість розвитку підприємств аграрного сектора повинна забезпечуватися через забезпечення економічної ефективності діяльності, що дозволяє підприємствам забезпечувати свою життєздатність та розвиток.

2. Врахування екологічних аспектів: Аграрні підприємства повинні враховувати екологічні аспекти та ефективно використовувати природні ресурси.

3. Соціальна відповідальність: Управління аграрними підприємствами має бути спрямоване на забезпечення соціальної відповідальності, що полягає в забезпеченні збалансованої розвиненості різних соціальних груп.

4. Управління ризиками: Підприємства аграрного сектора повинні мати ефективну систему управління ризиками для забезпечення сталості та розвитку діяльності.

5. Інноваційність: Управління аграрними підприємствами повинне базуватися на використанні інноваційних технологій та підходів для підвищення ефективності виробництва та зменшення впливу на довкілля.

6. Співпраця є важливою засадою управління сталим розвитком. Це означає, що для досягнення сталості у різних сферах життя, таких як економіка, соціальна сфера та екологія, необхідно співпрацювати з різними зацікавленими сторонами, такими як державні органи, громадські організації, приватний сектор та населення. Взаємодія між цими сторонами є ключовим фактором для забезпечення сталого розвитку, оскільки вона дозволяє поєднувати різні підходи та інтереси з метою досягнення спільних цілей. Співпраця також дозволяє забезпечувати більш ефективне використання ресурсів та зменшувати негативний вплив на довкілля, що сприяє забезпеченню сталості на довгострокову перспективу.

Впровадження і реалізація концепції сталого розвитку у практиці вітчизняного агробізнесу має супроводжуватись окресленням чітких позицій, принципів та елементів, які формуватимуть єдину архітектуру сталого розвитку агробізнесу не тільки на рівні окремих суб'єктів господарської діяльності, але й на рівні сільського господарства, сільських територій, агропродовольчого сектору, як частини національної економіки в цілому [2, с. 6].

Діагностика управління сталим розвитком аграрних підприємств в умовах війни може базуватися на таких методичних підходах:

1. Аналіз впливу війни на аграрні підприємства: Діагностика повинна включати аналіз впливу війни на аграрні підприємства, зокрема на їхню фінансову стійкість, доступність ресурсів, конкурентноздатність та інші фактори.

2. Оцінка ефективності управління: Для діагностики управління сталим розвитком аграрних підприємств слід використовувати методи оцінки ефективності, такі як аналіз ключових показників, порівняльний аналіз, аналіз ризиків та інші.

3. Стратегічне планування: Стратегічне планування є важливим методичним підходом до діагностики управління сталим розвитком аграрних підприємств в умовах війни. Воно дозволяє визначити основні цілі та завдання підприємства, розробити стратегію їх досягнення та визначити необхідні ресурси.

4. Аналіз інструментів управління: Діагностика управління сталим розвитком аграрних підприємств в умовах війни повинна включати аналіз інструментів управління, таких як система планування та контролю, інформаційні технології, системи мотивації персоналу та інші.

5. Аналіз взаємодії зі стейкхолдерами: Діагностика управління сталим розвитком аграрних підприємств в умовах війни повинна включати аналіз взаємодії зі стейкхолдерами, такими як споживачі, постачальники, фермери, державні органи, НПО та інші громадські організації, які мають інтерес у розвитку аграрної галузі. Аналіз взаємодії зі стейкхолдерами допоможе зрозуміти їхні потреби та очікування щодо сталого розвитку аграрного підприємства, оцінити ризики та можливості співпраці, розробити стратегії взаємодії та механізми комунікації. Для аналізу взаємодії зі стейкхолдерами можна використовувати різні методи, такі як опитування, групи, інтерв'ю, аналіз публічної інформації та інші. Результати аналізу можуть бути використані для формування стратегії взаємодії зі стейкхолдерами та покращення управління сталим розвитком аграрного підприємства.

Сталий розвиток визначається як процес гармонізації продуктивних сил, забезпечення задоволення життєво необхідних потреб всього суспільства, одночасно зберігаючи й поетапно відтворюючи природне середовище, для забезпечення умовами життя людей майбутніх поколінь. Світова економічна наука та накопичений досвід розвитку високорозвинених суспільних формацій стверджують гостру необхідність забезпечення сталості. Концепція сталого

розвитку має на меті гармонізувати зростання економічних, екологічних та соціальних параметрів. Особливо потребує сталості аграрний сектор, який являє собою специфічне, особливе середовище життя та підприємницької діяльності [1, с.176].

Сталий розвиток сільськогосподарських підприємств можливий за умови впровадження в дію власних можливостей ефективного використання виробничо-ресурсного потенціалу, визначення стратегічної програми та чітких довгострокових цілей розвитку, реалізація яких сприятиме підвищенню їхньої ефективності та конкурентоспроможності [3, с.94].

Для досягнення сталого розвитку сільськогосподарських підприємств необхідно максимально використовувати їхні виробничі та ресурсні можливості та визначити чіткі довгострокові цілі та стратегічну програму розвитку. Це дозволить підвищити ефективність та конкурентоспроможність підприємств та позитивно вплине на рівень продуктового забезпечення населення регіону. Реалізація такої програми потребує чіткої регіональної стратегії та концепції сталого розвитку аграрного сектору, що дозволить виконати заходи, передбачені тактикою забезпечення сталості сільськогосподарського виробництва.

Список використаних джерел

1. [Кравченко Ю. М.](#) Антощенкова В. В. Фактори сталого розвитку економіки аграрного сектору. *[Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства імені Петра Василенка](#)*. 2019. Вип. 200. С. 174-183.
2. Крюкова І. О., Степаненко С. В. Ефективність вітчизняного агробізнесу у призмі пріоритетів сталого розвитку. *Агросвіт*. 2022. № 9-10. С. 3 -12.
3. [Сиротюк Г.](#) Концептуальні засади сталого розвитку аграрних підприємств. *[Аграрна економіка](#)*. 2018. Т. 11, № 3-4. С. 87-95.